

LISTA TEMATÓW DO CZĘŚCI USTNEJ
EGZAMINU MATURALNEGO Z JĘZYKA POLSKIEGO

Szkoła: Zachodniopomorskie Centrum Edukacyjne w Szczecinie

Rok szkolny 2011/2012

I. Literatura

1. Czary i czarownice w tekstach literackich różnych epok. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
2. Postawy Polaków wobec Zagłady. Przedstaw zagadnienie, analizując wybrane utwory.
3. Literackie, pamiętnikarskie, wspomnieniowe i epistolograficzne świadectwa Zagłady. Omów wybrane relacje opisujące Holocaust.
4. Świadectwa zwycięstwa dobra i miłości w konfrontacji ze złem. Porównaj postawy i losy bohaterów wybranych utworów literackich o „wieku pogardy”.
5. Człowiek w sytuacji granicznej. Przedstaw zagadnienie, analizując postawy bohaterów literatury XX wieku.
6. Słynne historie miłosne. Omów temat, odwołując się do wybranych utworów literackich.
7. Biblijny topos człowieka wędrowca i jego kontynuacje w literaturze późniejszych epok. Omów zagadnienie, analizując odpowiednie utwory.
8. Jakie wartości niesie literatura popularna? Rozważ problem, odwołując się do reprezentatywnych, Twoim zdaniem, utworów.
9. W jaki sposób obłąkani bohaterowie utworów romantycznych postrzegają rzeczywistość? Rozważ problem, analizując wybrane przykłady literackie.

10. Osobowości nieprzeciętne wykreowane w literaturze różnych epok. Dokonaj charakterystyki porównawczej wybranych bohaterów.
11. Różne sposoby prezentowania konfliktu pokoleń w literaturze. Przedstaw je, analizując wybrane utwory.
12. Obraz zdrajcy ojczyzny w literaturze. Omów sposoby jego przedstawienia w wybranych utworach XIX wieku.
13. Artysta – geniusz czy rzemieślnik słowa? Przedstaw zagadnienie, analizując dzieła twórców wybranej epoki; określ dominujący model artysty, uwzględniając kontekst historycznoliteracki.
14. Bunt i pokora jako sposoby zachowań człowieka wobec Boga. Przedstaw je, analizując wybrane utwory literackie.
15. Motyw szkoły w literaturze. Określ jego funkcje, dokonując analizy wybranych utworów literackich.
16. Konflikty rodzinne w dramacie polskim. Scharakteryzuj zjawisko, analizując teksty z różnych epok.
17. Buntownik czy nieudacznik? Dokonaj osądu bohaterów romantycznych i ich duchowych spadkobierców na podstawie kilku wybranych utworów.
18. Hiob naszych czasów. Ukaż problem cierpienia, analizując wybrane dzieła z literatury powojennej.
19. Postać kobiety fatalnej od romantyzmu do współczesności. Omów temat, analizując wybrane przykłady z literatury.
20. Nastolatek bohaterem utworu literackiego. Omów sposób funkcjonowania postaci, analizując wybrane teksty.
21. Skandale i prowokacje literackie. Omów temat, odwołując się do biografii i twórczości wybranych autorów.
22. Rola postaci drugoplanowych w dziele epickim. Dokonaj analizy porównawczej wybranych przykładów.
23. Scharakteryzuj przyczyny i oceń skutki mezaliansów prezentowanych w literaturze XIX i XX wieku. Odwołaj się do wybranych przykładów.

24. Etyka Conradowska a konsekwencje jej przyjęcia w życiu człowieka. Omów problem, odwołując się do powieści Józefa Conrada Korzeniowskiego i wybranych utworów z literatury współczesnej.
25. Natura a kultura. Przedstaw różne sposoby ukazywania tej opozycji w utworach literackich oświecenia i romantyzmu.
26. Przenikanie się świata realnego i fantastycznego w utworach literackich. Omów na podstawie wybranych przykładów z różnych epok.
27. Świat wartości człowieka renesansu. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
28. Wpływ miasta na psychikę bohatera. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
29. Topos nieśmiertelnej sławy poety. Zaprezentuj sposób jego ujęcia, odwołując się do wybranych dzieł literackich różnych epok.
30. Wpływ religii na wybory bohaterów literackich. Omów temat, dokonując analizy wybranych utworów literackich.
31. Aleksander Fredro czy Sławomir Mrożek? Odwołując się do wybranych dzieł obu twórców, zdecyduj, który rodzaj komizmu jest Ci bliższy i dlaczego.
32. Różne wizje przyszłości zawarte w literaturze fantastycznonaukowej. Zaprezentuj je, analizując wybrane powieści.
33. Romantyczny kult jednostki. Przedstaw funkcjonalność motywu w kolejnych epokach literackich, analizując celowo dobrane utwory.
34. Pojedynek - jeden ze sposobów rozwiązywania sporów. Analizując wybrane utwory, omów funkcje i sposób funkcjonowania motywu.
35. Swój i obcy w literaturze polskiej XIX i XX wieku. Omów problem, analizując wybrane dzieła literackie.
36. "Trudny i twardy będzie poeto twój urząd" - słowa Leopolda Staffa jako punkt wyjścia do rozważań o roli poety i poezji. Omów zagadnienie na przykładzie literatury różnych epok.

37. Sposoby pojmowania roli pisarza dawniej i dziś. Omów zagadnienie, odwołując się do utworów programowych z różnych epok.
38. Postęp techniczny kontra tradycja. Przedstaw problem na przykładzie wybranych utworów literackich.
39. Życie w społeczeństwie – przekleństwo czy wygoda? Omów problem, odwołując się do przykładów literackich z różnych epok.
40. Portrety i karykatury Polaków w literaturze. Analizując utwory z dwóch epok, omów sposoby kreowania postaci i ich rolę w utworze.
41. Metamorfoza bohatera literackiego, czyli dorastanie? Przedstaw funkcjonowanie motywu, odwołując się do wybranych utworów literackich.
42. Artysta jako nauczyciel, wieszcz i błazen. Omów różne postawy twórców, odwołując się do biografii i dzieł literackich wybranych autorów.
43. Utopie i antyutopie w literaturze. Omów ich funkcje i wizje świata, który prezentują, odwołując się do przykładów z różnych epok.
44. Literackie portrety ludzi młodych. Scharakteryzuj sposoby ich kreacji, odwołując się do wybranych postaci z literatury polskiej i obcej.
45. Problemy etyczne współczesnego człowieka. Przedstaw problem, analizując wybrane utwory literackie XX i XXI wieku.
46. Motyw pokory w Biblii i w wybranych utworach literackich. Przedstaw i omów sposoby jego funkcjonowania na wybranych przykładach.
47. Święty i świętość. Porównaj różne wzorce świętości, odwołując się do literatury polskiej i obcej.
48. Sacrum w literaturze polskiej. Omów sposoby prezentacji motywu, analizując wybrane utwory.
49. Motyw rozstania i jego funkcje w tekście literackim. Omów temat na podstawie wybranych przykładów literatury XIX i XX wieku.
50. Indywidualiści i ich życie. Scharakteryzuj wybranych bohaterów literackich, uwzględniając wpływ indywidualizmu na dokonywane przez nich wybory.

51. Obraz Rosji w polskiej literaturze okresu zaborów. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów.
52. Przedstaw sposoby kreowania i funkcje motywu cierpienia na podstawie wybranych utworów literackich z różnych epok.
53. Nietolerancja i jej skutki. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów z różnych epok.
54. Kostium, maska, przebranie... Porównaj kreacje wybranych bohaterów różnych epok ukrywających swoją tożsamość.
55. Literackie sposoby kreowania mitu walki i pięknej śmierci. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literackich.
56. Literacki motyw pracy jako źródła odrodzenia człowieka i zdrowia moralnego społeczeństwa. Omów zagadnienie, odwołując się do analizy wybranych utworów literackich różnych epok.
57. Motyw „spowiedzi” w literaturze. Omów jego funkcje, odwołując się do wybranych dzieł.
58. Wątki i motywy ludowe w literaturze polskiej. Scharakteryzuj ich funkcję w wybranych utworach romantycznych i młodopolskich.
59. Żołnierz jako bohater literacki. Ukaż jego wizerunki w różnych epokach, przywołując kontekst kulturowy i historyczny.
60. Różne spojrzenia na obyczaje szlacheckie w twórczości wybranych pisarzy. Przedstaw je, odwołując się do utworów z różnych epok.
61. Mitologia jako niewyczerpane źródło motywów. Dokonaj analizy sposobów wykorzystania motywów mitologicznych w twórczości wybranych poetów XX wieku.
62. Współczesna literatura w obronie godności człowieka. Omów problem, analizując utwory XX w.
63. Rola i miejsce powieści historycznych w kształtowaniu uczuć patriotycznych. Omów zagadnienie, analizując celowo dobrane utwory.
64. Zakończenie utworu jako klucz do jego interpretacji. Omów problem, analizując i interpretując wybrane utwory literackie.

II. Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki

- 1.** Różnorodne ujęcia motywu Sądu Ostatecznego w literaturze i sztuce. Zaprezentuj je, analizując wybrane przykłady.
- 2.** Harry Potter – literacki i filmowy bohater dziecięcy. Dokonaj analizy porównawczej.
- 3.** Bajkowość i fantastyka w utworach literackich, filmach oraz grach komputerowych. Przedstaw sposoby konstrukcji odrealnionego świata w wybranych tekstach kultury.
- 4.** Upiory, zjawy, duchy... Zaprezentuj sposób ich kreowania oraz funkcje w dziełach literackich i plastycznych.
- 5.** Różne kreacje magów i czarodziejów. Omów temat, analizując wybrane przykłady.
- 6.** Sposoby ukazywania magii w dziełach literackich i filmowych. Omów temat, analizując wybrane przykłady.
- 7.** Postać wampira w literaturze XIX i XX wieku oraz w filmie. Porównaj kreacje wybranych bohaterów i ich funkcje w wybranych tekstach kultury.
- 8.** Negatywny bohater, czarny charakter. Ukaż sposób i cel kreowania takich postaci w wybranych dziełach literackich i filmowych.
- 9.** Cierpienie narodu w literaturze i sztuce polskiej. Omów funkcjonowanie tego motywu w wybranych dziełach.
- 10.** Omów inspirującą rolę ukrzyżowania i męki Chrystusa w oparciu o dzieła literatury, malarstwa i filmu.
- 11.** Artystyczne ujęcie motywu macierzyństwa w literaturze i sztukach plastycznych. Przedstaw je, analizując wybrane dzieła.
- 12.** Postawy człowieka wobec totalitaryzmu w literaturze i filmie. Zaprezentuj, odwołując się do wybranych dzieł.

13. Motyw Bożego Narodzenia w malarstwie i literaturze wybranych epok. Przedstaw sposoby ujęcia motywu i dokonaj analizy porównawczej.
14. Symbol jako środek wyrazu w literaturze i malarstwie. Omów jego najciekawsze, Twoim zdaniem, wykorzystania. Scharakteryzuj kryteria oceny, którymi się posłużyłeś przy wyborze.
15. Uczta, wieczerza, biesiada w tekstach kultury różnych epok. Omów funkcje motywu na wybranych przykładach.
16. Etyka i polityka. Prześledź funkcjonowanie tego związku w wybranych dziełach literackich i filmowych.
17. Omów zjawisko kiczu, analizując wybrane przykłady z różnych dziedzin sztuki i literatury.
18. Konwencja realistyczna w literaturze i malarstwie II połowy XIX wieku. Omów jej funkcjonowanie na wybranych przykładach.
19. Malarstwo a literatura. Ukaż wzajemne powiązanie tych dziedzin sztuki na wybranych przykładach.
20. Aluzje literackie we współczesnej kulturze masowej. Omów problem, posługując się przykładami literackimi, filmowymi, reklamowymi i plastycznymi
21. Człowiek uwikłany w historię swoich czasów. Zinterpretuj problem, analizując dzieła literackie i filmowe.
22. Miasto – synonim cywilizacji i postępu czy obszar zepsucia i degradacji? Omów temat, analizując wybrane utwory literackie i malarskie.
23. Baśniowość w literaturze, malarstwie i/lub filmie. Omów funkcjonalność motywów baśniowych, analizując dzieła z dwóch wybranych epok literackich.
24. Kreacje postaci historycznych. Porównaj różne sposoby ich przedstawiania w literaturze i malarstwie różnych epok.
25. Dawne i współczesne wzorce rodziny. Omów zagadnienie na podstawie literatury, filmu i/lub serialu telewizyjnego.

26. Portret starca w literaturze, filmie i/lub malarstwie. Przedstaw sposób przedstawiania, funkcje motywu starości i porównaj kreacje bohaterów.
27. Metafora drogi i jej rola w kulturze. Omów zagadnienie, dokonując analizy porównawczej ujęć literackich, plastycznych i filmowych motywu.
28. Motyw podróży w literaturze i filmie. Omów specyficzne formy realizacji tematu, analizując odpowiednio dobrane fragmenty tekstów i filmów.
29. Kultura masowa a kultura elitarna. Przedstaw tę opozycję na podstawie wybranych przykładów z literatury i sztuki.
30. Powstania narodowe w literaturze i malarstwie. Porównaj sposoby ujęcia motywu, analizując wybrane dzieła.
31. Fascynacja brzydotą w literaturze i malarstwie różnych epok. Przedstaw problem, analizując wybrane dzieła.

III. Język

1. Język Internetu w różnych odsłonach – nicki, emotikony, gramatyka. Przedstaw temat, analizując zgromadzony materiał.
2. Leksyka internautów. Zbadaj wpływ tego słownictwa na współczesną polszczyznę.
3. Język komiksów i jego rola w kreowaniu świata przedstawionego. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
4. Mechanizmy powstawania dowcipu językowego. Przedstaw je, analizując wybrane przykłady.
5. Nazwy firm funkcjonujące w Szczecinie w kontekście ustawy o języku polskim i norm poprawnościowych. Omów zjawisko na przykładzie zgromadzonego materiału językowego.
6. Język ezopowy w literaturze XIX i XX wieku. Omów na podstawie wybranych przykładów.

7. Na podstawie wybranych fragmentów dzieł literackich romantyzmu omów charakterystyczne cechy języka i stylu epoki.
8. Język komunikacji elektronicznej a sztuka epistolografii. Omów temat na podstawie zgromadzonego materiału.
9. Neologizmy i frazeologizmy w gwarze uczniowskiej. Omów źródła ich pochodzenia oraz sposoby tworzenia.
10. Współczesne nazewnictwo. Omów nazwy lokali i sklepów Twojego regionu, zwracając uwagę na budowę słowotwórczą i dominującą funkcję językową.
11. Modne wyrazy. Zanalizuj i porównaj przykłady z polszczyzny Twoich rówieśników i pokolenia waszych rodziców.
12. Wpływ rozwoju techniki na współczesny język potoczny. Omów zjawisko na podstawie wybranych przykładów.
13. Pisma użytkowe, np. list, życiorys, testament, kwestionariusz jako konteksty dzieła poetyckiego. Omów na wybranych przykładach.
14. Wpływ języków obcych na język polski w ostatniej dekadzie XX wieku i na początku XXI wieku. Zbadaj zjawisko i przedstaw wnioski.
15. Na podstawie wybranych przykładów omów środki językowe charakterystyczne dla instrukcji obsługi.
16. Omów i oceń współczesną tendencję dążenia do skrótów językowych, odwołując się do takich form komunikacji jak SMS i e-mail.
17. W jaki sposób kultura naszych przodków odzwierciedla się we współczesnej polszczyźnie? Omów na wybranych przykładach.
18. Neologizmy i ich funkcje w twórczości różnych autorów. Omów na wybranych przykładach.
19. Scharakteryzuj język wybranych bohaterów literackich. Uwzględnij cechy ujawniające ich przynależność środowiskową i charakter.
20. Specyfika języka bohaterów literatury science-fiction. Omów na przykładach wybranych utworów.

21. Impresywna funkcja języka w przekazie mas- mediów. Dokonaj analizy cech językowych wybranych audycji radiowych, telewizyjnych i artykułów prasowych.
22. Sposoby funkcjonowania terminów informatycznych w języku potocznym. Omów zjawisko na podstawie zgromadzonego materiału.

Opracował zespół polonistów:

Urszula Hajdukiewicz

Barbara Bielińska

Joanna Grębosz – Cichocka

Joanna Curyl